

یادداشت

تورم و تاثیر آن بر بازار مسکن

کیاسار محمدی

کارشناس بازار مسکن

بسیاری از کشورها در سراسر جهان با چالش‌های اقتصادی روبه‌رو هستند و یکی از این چالش‌ها تورم است. تورم به‌عنوان افزایش پایدار و مداوم قیمت‌ها در طول زمان تعریف می‌شود و می‌تواند تاثیر زیادی بر بازارهای مختلف، از جمله بازار مسکن، داشته باشد. در ایران نیز، تورم به یکی از مسائل مهم و چالش‌برانگیز در بخش مسکن تبدیل شده است و تاثیرات آن را می‌توان در چندین جنبه مشاهده کرد. نخستین تاثیر تورم بر بازار مسکن، افزایش نرخ مسکن است. زمانی که تورم رو به افزایش است، هزینه ساخت‌وساز، مصالح ساختمانی، نیروی کار و سایر هزینه‌ها نیز افزایش می‌یابند. این افزایش در هزینه‌ها منجر به افزایش نرخ مسکن در بازار می‌شود. در نتیجه، خرید مسکن برای خریداران سخت‌تر و هزینه‌برتر شده است و باعث کاهش توان خرید شهروندان می‌شود. دومین تاثیر تورم بر بازار مسکن، افزایش نرخ بهره وام‌های مسکن است. در شرایط تورم، بانک‌ها و موسسات مالی ممکن است نرخ بهره وام‌های مسکن را افزایش دهند تا ریسک توری را جبران کنند. این افزایش نرخ بهره بازپرداخت وام‌ها را سخت‌تر می‌کند و خرید مسکن را برای برخی افراد دشوارتر می‌سازد. سومین تاثیر تورم بر بازار مسکن، افزایش هزینه‌های نگهداری و تعمیرات مسکن است. نرخ مصالح ساختمانی و خدمات مرتبط، هزینه‌های نگهداری و تعمیرات مسکن نیز افزایش می‌یابد. این موضوع می‌تواند مالکان مسکن را در مواجهه با هزینه‌های بالاتری قرار دهد و در نتیجه، تمایل آنان به سرمایه‌گذاری در بازار مسکن را کاهش دهد. همچنین، تورم می‌تواند تاثیرات منفی دیگری بر بازار مسکن داشته باشد، از جمله کاهش اعتماد عمومی به بازار مسکن، کاهش فعالیت‌های ساخت‌وساز و نرخ تقاضا برای خرید مسکن جدید. این شرایط، برخی سرمایه‌گذاران و خریداران مسکن را به این فکر می‌اندازد که در پی سرمایه‌گذاری به بازارهای دیگری بروند که ممکن است سودآوری بیشتری به‌همراه داشته باشند. برای مقابله با این چالش، دولت و مقامات مربوطه می‌توانند سیاست‌ها و تدابیری را اتخاذ کنند که به کاهش تورم و حفظ پایداری بازار مسکن کمک کنند، مانند کنترل قیمت‌ها، تسهیل در ارائه وام‌های مسکن با نرخ بهره مناسب و افزایش تامین مسکن‌مهر به جامعه. با این وجود، باید توجه داشت که تورم تنها عاملی است که می‌تواند بازار مسکن را تحت تاثیر قرار دهد و عوامل دیگری نیز ممکن است نقش مهمی در تغییرات بازار داشته باشند؛ بنابراین، بررسی دقیق‌تر و تحلیل جامع برای درک کامل تاثیرات تورم و عوامل دیگر بر بازار مسکن ضروری است. همچنین نبود برنامه‌ریزی مناسب می‌تواند منجر به نابرابری در دسترسی به مسکن شود. این نبود تعادل می‌تواند در ایجاد شرایطی که برخی افراد از خرید مسکن منع می‌شوند و دسترسی به مسکن مناسب را نداشته باشند، موثر باشد. این ممکن است باعث ایجاد شرایط مسکن نامناسب، افزایش نرخ مستاجری و کاهش توان خرید برخی از افراد شود. در صورتی که عرضه مسکن نسبت به تقاضا کمتر باشد و بازار نسبت به تغییرات اقتصادی و تورم حساس باشد، بازار مسکن ممکن است با مشکلاتی مانند کاهش قیمت‌ها و کاهش فعالیت ساخت‌وساز و کاهش تقاضا روبه‌رو شود. عدم برنامه‌ریزی مناسب می‌تواند باعث ناپایداری در بازار مسکن شود. ناپایداری قیمت‌ها، رکود و بحران در بازار مسکن منجر به کاهش اعتماد عمومی، افزایش نوسانات قیمتی و کاهش فعالیت‌های اقتصادی در این بخش می‌شود. این وضعیت می‌تواند باعث ایجاد عدم اطمینان در بازار شود و سرمایه‌گذاران را از ورود به بازار بازدارد. همچنین بی‌توجهی به بازار مسکن می‌تواند تاثیر منفی بر سرمایه‌گذاری و اشتغال در صنعت ساخت‌وساز داشته باشد. ناپایداری و عدم اطمینان در بازار مسکن می‌تواند باعث کاهش سرمایه‌گذاری در پروژه‌های ساخت‌وساز و ایجاد نگرانی بین سرمایه‌گذاران شود. این ممکن است منجر به کاهش فعالیت‌های ساخت‌وساز و کاهش اشتغال در صنعت مسکن شود. همچنین، این موضوع می‌تواند منجر به عدم‌استفاده بهینه از منابع مسکن شود. این شامل عدم تعادل بین عرضه و تقاضا، ناکارآمدی در استفاده از زمین‌ها و منابع ساختمانی، عدم‌هم‌په‌وری و نیز ظرفیت‌های موجود در بازار و بی‌توجهی به نیاز جامعه می‌شود. برای جلوگیری از این عواقب، برنامه‌ریزی مناسب و سیاست‌های کارآمد در بازار مسکن ایران ضروری است. این شامل توسعه برنامه‌های مسکن ملی، تنظیم نرخ‌استهلاک زمین، توسعه زیرساخت‌های لازم و تشویق به سرمایه‌گذاری در حوزه مسکن است. همچنین، اصلاح سیاست‌های مالی و پولی، کنترل تورم و ایجاد شفافیت و اعتماد در بازار می‌تواند به حل مشکلات بازار مسکن کمک کند. با اجرای برنامه‌ریزی مناسب و اجرای سیاست‌های موثر، بازار مسکن می‌تواند پایدارتر و منعطف‌تر شود و به تأمین نیازهای مسکن جامعه و توسعه اقتصادی کشور کمک کند.

خبر

رئیس سازمان پدافند غیرعامل:

اگر اتفاقات سال گذشته را مساله داخلی بدانیم، ساده‌انگاری کرده‌ایم

رئیس سازمان پدافند غیرعامل اظهار داشت: اگر اتفاقات سال گذشته را یک مساله داخلی بدانیم، ساده‌انگاری کرده‌ایم، این اغتشاشات با برنامه‌ریزی گسترده از سمت دشمنان و معاندین جمهوری اسلامی برنامه‌ریزی شده، اما بصیرت مردم انقلاب توطنه دشمنان را خنثی کرد. سردار غلامرضا جلایی‌گفت: نگاه به شهید و شهدای یک نگاه عبادی است، شهید و شهدا پاشنه آشیل دشمنان محسوب می‌شود و از این رو امروز جوانان ما برای دفاع از ارزش‌های نظام با دست‌های خالی سینه سپر می‌کنند و پاسداشت مقام شهید کمتر از شهادت نیست. در اتفاقات اخیر چندین جنبه وجود داشت، رو به روی ما همه استیکار یا تمامی ظرفیت خود به میدان آمده بودند و قدرت نرم دشمن از جمله رسانه، فضای مجازی و... را پای کار آمدند و منافقان نیز به عنوان سرباز پیاده‌نقش آفرینی کردند. عملیات رسانه‌ای سنگین دشمن در اتفاقات اخیر علیه نظام مقدس جمهوری اسلامی تحمیل کردند و آمارسازی‌های مختلف انجام دادند و هر ساعت تا یک هزار دروغ از رسانه‌های دشمن منعکس می‌شد.

جلیل رحیمی جهان‌آبادی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

یکی از مهم‌ترین

ضعف‌های مجلس یازدهم

یکدستی آن بود

یکدستی مجلس اجازه نداد مجلس عملکرد موفقی داشته باشد

آرمان ملی - احسان انصاری: جلیل رحیمی جهان‌آبادی، نماینده دوره‌های دهم و یازدهم مجلس شورای اسلامی و عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس است. وی از جمله نمایندگان فعال در مجلس یازدهم به‌شمار می‌رود. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی عملکرد و فضای تصمیم‌گیری در مجلس یازدهم با این نماینده مجلس گفت‌وگو کرده است. رحیمی جهان‌آبادی در این زمینه معتقد است: «هن فکر می‌کنم اشتباه تاریخی باعث شد بسیاری از فعالیت‌های مجلس تحت الشعاع قرار بگیرد. در چنین فضای اگر نقدی از سوی نمایندگان نسبت به دولت و وزیر مطرح می‌شد برخی عنوان می‌کردند خودتان از آقای رئیسی دعوت کردید که در انتخابات حضور پیدا کند. دولت آقای رئیسی نیز در برخی زمینه‌ها اقدامات مثبتی را انجام داده و در برخی زمینه‌ها نیز عملکرد موفقی نداشته است. یکدستی فکری و سیاسی بین دولت و مجلس باعث شده بود که مجلس از ابزارهای نقد خود نسبت به دولت مانند استیضاح و سوال و آزار و... استفاده مطلوبی نکند». در ادامه حاصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

یکی از انتقاداتی که به مجلس یازدهم وارد می‌دانند مامشات بیش از اندازه با دولت آقای رئیسی بوده است. آیا این موضوع در مجلس یازدهم وجود داشت و مجلس رویکرد قاطعی نسبت به برخی ناکارآمدی‌هایی که در دولت وجود داشت نشان نمی‌داد؟

من این انتقاد را به مجلس یازدهم وارد می‌دانم. من فکر می‌کنم اشتباه تاریخی مجلس یازدهم این بود که از آقای رئیسی برای حضور در انتخابات ریاست جمهوری دعوت کرد. این نامه و دعوتی که از آقای رئیسی صورت گرفت باعث شد بسیاری از فعالیت‌های مجلس تحت الشعاع قرار بگیرد. در چنین فضای اگر نقدی از سوی نمایندگان نسبت به دولت و وزیر مطرح می‌شد برخی عنوان می‌کردند خودتان از آقای رئیسی دعوت کردید که در انتخابات حضور پیدا کند. دولت آقای رئیسی نیز در برخی زمینه‌ها اقدامات مثبتی را انجام داده و در برخی زمینه‌ها نیز ناموفق بوده است. یکدستی فکری و سیاسی بین دولت و مجلس باعث شده بود که مجلس از ابزارهای نقد خود نسبت به دولت مانند استیضاح و سوال و آزار و... استفاده نکند. نکته مهمی که در این زمینه وجود داشت این بود که دولت مجلس را مورد بی‌مهری قرار داد. به‌رغم همه حمایت‌های پس از آقای رئیسی در رقابت‌های انتخاباتی و پس از آن از دولت انجام دادند اما پس از شکل‌گیری دولت تعامل دولت با مجلس خوب نبود. این در حالی بود که نمایندگان در ماجرای رأی اعتماد به وزیران نیز رأی بالایی به وزیرای پیشنهادی دادند. به همین دلیل نیز بار فشار انتقاد مردم روی دوش نمایندگان سنگینی می‌کرد. نکته دیگری که در این زمینه وجود داشت این بود که تعامل استانداران نیز با نمایندگان ضعیف بود. آنچه در وضعیت درباره همه استانداران وجود نداشت اما اغلب استانداران تعامل ضعیفی با نمایندگان داشتند. وزارت کشور از افرادی برای برخی استانداری‌ها مناطق مختلف کشور استفاده کرد که دارای تولمندی بالایی نبودند که این موضوع باعث شد فشارهای بیشتری روی دوش نمایندگان وجود داشته باشد. بی‌مهری که دولت نسبت به نمایندگان داشت باعث شد نمایندگان مجلس نتوانند در برخی زمینه‌ها برنامه‌های خود را جلو ببرند. به همین دلیل نیز در شرایط کنونی انتقادات نسبت به عملکرد مجلس افزایش پیدا کرده است.

جنبه پایداری چه نقشی در عملکرد مجلس یازدهم داشت؟

برخی از بیرون‌گمان می‌کنند جنبه پایداری به مجلس یازدهم خط می‌داد که چنین نیست و جنبه پایداری از چنین توانایی بر خوردار نبود. جنبه پایداری ضعیف‌تر و بی‌برنامه‌تر از آن بود که بتواند برای مصیبت‌تعیین کننده بگیرد. آنچه در مجلس یازدهم اتفاق افتاد تصمیماتی بود که اکثریت اصولگرایان می‌گرفتند که جنبه پایداری نیز جزئی از آن به شمار می‌رفت. جنبه پایداری نیز برخی مواقع مواضع خود را مطرح می‌کند و در این زمینه لابی‌گری می‌کند. با این وجود اغلب تصمیمات مجلس را اکثریت اصولگرایان گرفتند. البته ممکن است برخی از اصولگرایانی که در مجلس حضور دارند دیدگاه نزدیک به جنبه پایداری داشته باشند اما عضو جنبه پایداری نباشند. در زمینه‌های فرهنگی و سیاست خارجی اغلب اصولگرایان با جنبه پایداری دیدگاه مشترک دارند و همان حرف‌هایی که جنبه پایداری می‌زند را تکرار می‌کنند. با این وجود اختلاف مهمی که در مجلس یازدهم بین جنبه پایداری و اصولگرایان رخ داد بر سر ریاست مجلس و کمیسیون‌ها بود. جنبه پایداری انتظار داشت سهم بیشتری از هیأت رئیسه و کمیسیون‌ها را در اختیار داشته باشد. این در حالی بود که اصولگرایان و حامیان آقای قالیباف در نهایت سهم بیشتری از این موضوع داشتند.

برخی از بیرون‌گمان می‌کنند جنبه پایداری به مجلس یازدهم خط می‌داد که چنین نیست و جنبه پایداری بی‌برنامه‌تر و بی‌توانند برای مصیبت‌تعیین کننده بگیرد. آنچه در مجلس یازدهم اتفاق افتاد تصمیماتی بود که اکثریت اصولگرایان می‌گرفتند که جنبه پایداری نیز جزئی از آن به شمار می‌رفت. جنبه پایداری نیز برخی مواقع مواضع خود را مطرح می‌کند. با این وجود اغلب تصمیمات مجلس را اکثریت اصولگرایان گرفتند.

که در کشور وجود داشت مسائلی نبود که به مجلس یازدهم ارتباط داشته باشد و قبل از آن در کشور وجود داشت. مجلس یازدهم در چنین شرایطی شکل گرفت و بخشی از انرژی خود را صرف این مسائل کرد. از سوی دیگر کاهش درآمدهای نفتی به دلیل شکست مذاکرات هسته‌ای نیز مزید بر علت شد تا چالش‌های مجلس یازدهم بیشتر شود. این مسائل محصول عملکرد مجلس نبود و از بیرون به مجلس تحمیل شده بود. این وجود بخشی از مشکلات نیز به درون مجلس ارتباط داشت. من معتقدم مجلس یازدهم بیش از اندازه یکدست بود و رقابت و اختلاف نظرهایی که در درون جامعه وجود دارد در درون مجلس وجود نداشت. به دلیل اینکه در مجلس فضای رقابتی و متنوع سیاسی وجود نداشت بسیاری از خواسته‌ها و مطالبات مردم دیده نمی‌شد. در چنین شرایطی طرح و لویایی که در مجلس مورد بررسی قرار می‌گرفت به خوبی در معرض نقد قرار نمی‌گرفت و به همین دلیل از پختگی لازم بر خوردار نبود. ضعف دیگری که در مجلس مشهود بود انتخابات غیر حزبی است. به همین دلیل افرادی که وارد مجلس می‌شوند پشتوانه و ارتباطات حزبی ندارند و به همین دلیل نماینده‌ای که تازه وارد مجلس می‌شود باید از صفر مطالعه مشکلات کشور و ارائه برنامه را آغاز کند. این در حالی است که در کشورهای توسعه یافته چنین وضعیتی مرسوم نیست و این احزاب هستند که افراد را با برنامه وارد پارلمان می‌کنند و از زمان حضور در انتخابات تا پایان دوره نماینده‌فرد باید بر اساس برنامه‌های حزبی حرکت کند. حزب نیز از وی حمایت می‌کند و در اجرا و تقویت برنامه‌ها او کمک می‌کند. این در حالی است که در کشور ما چنین وضعیتی قرار ندارد. کسانی که وارد مجلس می‌شوند دارای گرایش‌های جریانی و سیاسی هستند، اما تربیت یافتگان حزبی نیستند. به همین دلیل نیز از کارایی کافی در مجلس برخوردار نیستند و نمی‌توانند اهداف و برنامه‌های خود را عملی کنند. نکته دیگری که در این زمینه نقش دارد بر سر کراسی است. وضعیت به شکلی است که به جای اینکه برنامه‌های نمایندگان خط مشی مجلس را تعیین کند بر کراسی موجود در مجلس مانند سیل همه برنامه‌ها را از خود می‌برد و اجازه نمی‌دهد برنامه‌های نمایندگان به نتیجه مطلوب برسد.

چند مرتبه تذکر تکلیف دادند و فرمودند که با دروغ گویی باید برخورد شود، اگر قانونی نیست باید سریعاً برای آن قانون وضع شود اگر چه بنا به فرمایش رهبری با همین قوانین موجود نیز می‌شود با فضای دروغ گویی و به هم ریختن امنیت روانی جامعه برخورد کرد. وی افزود: باید با کسانی که تعمداً برای تصویرسازی منفی و تخریبی از افراد اقدام می‌کنند با اراده قاطعی با برخورد شود. این مساله تکلیف قانون و عقل و منطق است. خلجی تاکید کرد: برادری در این زمینه و اطلاعات نادرستی که به ایشان رسیده است این موضوع را مطرح کرده باشند بدانید که این مساله کاملاً کذب است و اساساً چنین مساله‌ای صحت ندارد معاونت اجرایی هم که مسئول نهاد دولت هستند این مساله را تکذیب کردند. رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت خاطرنشان کرد: امیدوارم که این مسائل اصلاح شود و دستگاه‌های مسئول باید تدابیر لازم را برای برخورد با فضای تخریب افکار عمومی و غلبه جریان دروغ در فضای رسانه‌ای حتماً داشته باشند.

اخیراً ادعایی درباره دوربرابر شدن حقوق اعضای هیات دولت مطرح شد که پس از این ادعا محسن منصوری معاون اجرایی رئیس‌جمهور با حضور در یکی از برنامه‌های رسانه‌ملی گفته بود: «آخر آیدم یکی از عزیزان مطلبی را در فضای مجازی منتشر کردند که در دولت آقای رئیسی حقوق اعضای دولت دو برابر شد، این کذب محض است، چرا که اساساً قانون اجازه این موضوع را نمی‌دهد و تمامی مسائل در دولت سیزدهم در چارچوب قانون انجام می‌شود و دریاقتی و پرداختنی و سقف و کف تمام پرداخت‌ها در قانون بودجه موجود است.» رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت تصریح کرد: «مشکی دولت مشخص است؛ دولت در کنار مردم و همراه با آنهاست و این مساله نیز مشهود است. سپهر خلجی افزود: زمان زیادی از روی کار آمدن دولت نگذشته به همین دلیل می‌توان شرایط را با پیش از آن مقایسه کرد رئیس دولت در کنار مردم در روستا، شهرستان و نقاط دور دست است. رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت با تاکید بر اینکه این ادعاها دروغ است، گفت: رهبر انقلاب حداقل

دولت:

ادعای دو برابر شدن

حقوق دولتمردان

دروغ است

نگره

فرشاد مومنی:

باید حکومت راه‌شمار کرد

یک استاد اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی که در تشریح مهم‌ترین فلسفه‌های حاکم بر نظام سلامت؛ در فرهنگستان علوم سخن می‌گفت، اظهار داشت: در یک ساخت توسعه نیافته، همه چیز در پرتو توسعه مورد توجه قرار می‌گیرد. در ادبیات توسعه، بر این نکته توافق فراگیر وجود دارد که انسان‌ها هدف برنامه‌های توسعه و مهم‌ترین ابزار تحقق آن هستند. از این رو، پیچ، حساسیت و اهمیت نظام‌های سلامت را از چند زاویه مورد توجه اکید قرار می‌گیرد. فرشاد مؤمنی رابطه سلامت و امکان پذیرسازی مشارکت اعتلا بخش مردم در جریان توسعه را یکی از مسائل مورد توجه در توسعه عنوان کرد و افزود: به دلیل طیف متنوعی از کاستی‌ها و نابسانمانی‌ها، به ویژه در بخش سلامت و نحوه تامین مالی آن، ما نمونه‌هایی از مشکل دار ترین کشورهای دنیا از نظر مشارکت هستیم. حتی اگر مشارکت سیاسی را نادیده بگیریم، داده‌های سرشماری به ما می‌گوید که از جنبه اقتصادی، حسب داده‌های سرشماری‌ها از سال ۱۳۶۵ تا ۱۳۹۵، همواره چیزی نزدیک به دو سوم جمعیت فعال در ایران، هیچ نقشی در تولید ملی نداشته است. این هیولای بزرگی است و بینید چگونه به صورت نظام‌وار، پتانسیل بازتولید همه‌انواع بحران‌ها را دارد. وی با تاکید بر اینکه باید با حکومتمگرا در باره ابعاد اهمیت مشارکت، به ویژه مشارکت اقتصادی صحبت شود، یادآور شد: عموم منتقدان توسعه، تاکید دارند در غیاب مشارکت شهروندان در سرنوشت سیاسی و اقتصادی شان، کشور با بحران‌های فاجعه‌ساز هماهنگی روبرو می‌شود. جای دریغ و تأسف است که در دستگاه‌هایی که متولی برنامه‌های توسعه هستند، تاکنون حتی یک مطالعه سازمان یافته درباره ابعاد ناهماهنگی‌ها در همه عرصه‌های حیات جمعی ایرانیان و هزینه‌ها و خسارت‌هایی که این ناهماهنگی‌ها به ما می‌زند، نداریم. این استاد دانشگاه، مساله مشارکت را مهم‌ترین عامل کاهش هزینه‌های مبادله، کاهش هزینه‌های هماهنگی و کاهش حداکثری ناطمینانی‌ها و بی‌ثباتی‌های با منشاء تعاملات انسانی برشمرد و گفت: مشارکت مردم در سرنوشت سیاسی و اقتصادی شان، مهم‌ترین عامل توانمندسازی نظام حیات جمعی است. ارتقای توانایی‌هایشان برای مهار شوک‌های بیرون‌زا است. از همه مهمتر، اینکه مشارکت، مهم‌ترین ابزار تضمین دستاوردهای توزیعی بهتر، برای نظام‌های اقتصادی و اجتماعی است. این ممکن است ساختن نهاد‌های با کیفیت برای توسعه است. رئیس موسسه مطالعات دین و اقتصاد، اضافه کرد: سلامت در کنار آموزش، مهم‌ترین نیروی محرکه برابری اجتماعی است. وقتی رویکردهای رشد محور در دهه‌های ۱۹۴۰ و ۱۹۵۰ با شکست روبرو شد و فاجعه‌های اجتماعی و انسانی و محیط زیستی بزرگ پدیدار کرد، جریان‌های جهانی با عنوان جنبش شاخص‌های اجتماعی شکل گرفت که در آن، گفته شد هیچ عصری به اندازه برابری دسترسی در حیطه آموزش و سلامت نمی‌تواند در برابری نقش آفرینی کند.

این استاد اقتصاد، با تاکید بر اینکه هیچ عصری به اندازه توهم پول درآوردن از طریق شوک درمانی در قیمت‌های کلیدی، حکومت و مردم را دچار مشکل مالی نکرده است، گفت: اعداد و ارقام رسمی که در این زمینه وجود دارد واقعاً تکان دهنده است، اما آنجا که این پدیده به منافع گروهی‌های اندک، سلاوا، بر نفوذ و پر قدرت گره خورده است، گویا دولت‌ها از طریق شوک درمانی، هم خود و هم مردم را دچار آتومی کرده و هم نظام اجتماعی و اقتصادی را دچار اختلال و بسیار بزرگ کرده است. مومنی گفت: برای اولین بار در گزارش اقتصادی سال ۱۳۷۳ سازمان برنامه، پس از ۵ سال شوک درمانی؛ در یک گزارش رسمی تصریح شده که به‌ازای هر یک واحد افزایش درآمد دولت از محل شوک درمانی، هزینه‌های مصرفی دولت، سه و نیم برابر افزایش می‌یابد که بخش بزرگی از این هزینه‌ها ریشه در گسترش و تعمیق فقر و نابرابری دارد و وی با تاکید بر اینکه باید برای اجتناب از استفاده از ابزار شوک درمانی تلاش کرد، رئیس موسسه مطالعات دین و اقتصاد، سلامت انسان‌ها را مهم‌ترین تکیه‌گاه جوامع برای برون رفت از دوره‌های باطل عقب ماندگی عنوان کرد و گفت: دستاوردهای مهم نظام سلامت انسان‌ها، ریشه در بنیه تولید فناوریانه دارد و شوک درمانی در ایران، بزرگترین عامل سقوط بنیه تولیدی کشور در دهه گذشته بوده است.

